

EN NYTTIG KUNDTIDNING FRÅN RENOVA

4 2011

SORTERAT

ICA MUNKEBÄCK

Livsmedel
får nytt liv

biogas nästa för
utgången mat

Återbäring
med Skruf

Kunskap minskar
sopberget

Pelle Collins,
Icahandlare

Vi gör mer...

Matavfall – garanterad avkastning

I SKRIVANDE STUND har hösten tagit sitt fasta grepp om Västsverige. För många innebär det en skördetid med både gamla och nya mathögtider. Mat är ju alltid ett hett samtalsämne och nu fokuserar vi på Renova på att skörda det som trots allt blir över – matavfallet.

Du har säkert hört eller läst om det: sopberget som bara växer och växer. Vi producerar stora mängder avfall i Västsverige. För att inte tala om all mat som bärs hem och slängs innan vi hunnit äta upp den. Onödigt och ett stort resursslöseri. Vi måste alla hjälpas åt och göra något åt avfallsökningen – och det måste ske nu.

EN MODERN och robust avfallshantering arbetar för att öka avfallsminskningen och ser samtidigt till att det avfall som trots allt uppstår återvinns på det miljömässigt bästa sättet. Till exempel att göra biogas av matavfall. I dag är det brist på biogas i hela landet, samtidigt som det sakta håller på att ske en attitydförändring. Det är dags att se på matavfall som en grön resurs med garanterad avkastning. Vi på Renova har bestämt oss: matavfall ska bli biogas. Vi ska vara med och driva på denna utveckling, bland annat med hjälp av den första

anläggningen i Västsverige som kan ta emot och förbehandla matavfall så att det kan förädlas till biogas. Denna typ av förbehandlingsanläggning är en förutsättning för att vi ska nå miljömålen i den regionala avfallsplanen. Den är också en del i vårt affärsmässiga förhållande till en långsiktigt hållbar samhällsnytta, något Renova verkar aktivt för.

RÅVARAN TILL BIOGASEN, matavfallet, kommer bland annat från hushåll, skolor, butiker, restauranger och hotell. Nu måste vi alla hjälpas åt att sortera ut matavfallet – kommunerna ansvarar för insamlingen och vi på Renova behandlar matavfallet så att det blir biogas av det. Det är ett ansvar vi gärna tar och ännu ett gott exempel på att vi gör mer.

I det här numret av Sorterat kan du läsa mer om hur det går till när matavfall blir biogas, hur vår nya förbehandlingsanläggning fungerar och hur en av våra kunder tänker när det gäller matavfall i form av förpackat livsmedel.

Christian Baarlid,
vd Renova

Renova nominerad för "Risk- och sekretess"

Återigen finns Renova bland de nominerade till Swedish Recycling Award. Detta år i kategorin "Årets Avfallsbehandlare" för Risk- och sekretessavfallsanläggningen på Sävenäs. Priset går till det företag som har avfallshandling/behandling som sin huvudverksamhet, och som på ett miljörätt, effektivt och lönsamt sätt bidragit till att göra avfallshandlingen till ett värde för kunden.

... och Bäst i Väst på upphandling

Renova har korats till årets upphandlare i Västsverige. "Renova ser LOU (lagen om offentlig upphandling) som en spelplan och inte som en begränsning. Dessutom har företaget affärsmässigt fokus och arrangerar regelbundet möten med leverantörer", hette det i motiveringen.

LÄS MER PÅ: WWW.RENOVA.SE

SORTERAT Produktion Studio Desktop AB, www.desktop.se
Sorterat, Renova AB, Box 156, 401 22 Göteborg, Telefon 031 – 61 80 00, www.renova.se
Ansvarig utgivare: Eva Adersjö, Redaktör: Anders Ortegren, anders.ortegren@renova.se
Tryck: Sandstens. Sorterat utkommer 4 ggr under 2011.

SORTERAT # 4 2011

[NOVA]

NYHETER FRÅN BRANSCHEN

Gul tunna tar förpackningar

Nästa år genomför Renova och IVL Svenska Miljöinstitutet ett försök med storskalig fastighetsnära insamling av olika slags förpackningar hos 100 frivilliga hushåll i Halmstad. I stället för att åka iväg med återvinningsmaterialet, läggs allt i samma stora gula tunna, som sedan hämtas direkt vid dörren. Konceptet "Gula Tunnan" kommer från Tyskland, där Gelbe Tonne redan är ett vardagsbegrepp.

Miljömål om avfall nästan uppnått

Det svenska miljömålet om att minst 50 procent av hushållsavfallet ska återvinnas genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling, senast år 2010 uppfylldes i stort sett, så när som på några decimaler av en procent. Det visar Svensk Avfallshantering 2011, en årsrapport från Avfall Sverige, intresse- och branschorganisationen inom avfallshantering och återvinning.

Enligt rapporten gick 49,2 procent av hushållsavfallet till material- eller biologisk återvinning och 48,7 procent gick till energiåtervinning. Utvecklingen är ett resultat av att insamling och behandling av källsorterat matavfall ökade

med 20 procent 2010 jämfört med 2009. Hushållsavfallet minskade för andra året i rad. Utslaget på hela befolkningen gav varje svensk upphov till 463 kilo hushållsavfall 2010, jämfört med 480 kilo per person 2009.

Tony sopade hem guld

Tony Andersson, Renova vann Sopbilscupen – en tävling i precisionskörning och säkerhet för renhållare från hela Sverige, anordnad av Geesink Norba. Bland 24 renhållare från 12 renhållningsföretag var Tony den som med god marginal snabbast och säkrast manövrerade sopbil och sopkärl.

Ny nationell avfallsplan

Naturvårdsverket har tagit fram ett förslag till en nationell avfallsplan som ska gälla från och med 2012. Prioriterade områden är avfall i bygg- och anläggningssektorn, hushållsavfall, resurshushållning i livsmedelskedjan, avfallsbehandling och illegal export av avfall. Enligt EU:s avfallsdirektiv ska alla medlemsländer

Energi på nya vägar

Nu startar ett nytt kretslopp i Göteborgsregionen. Matavfall kommer att förvandlas till drivmedel för bussar och bilar. Samtidigt återförs rötresten till jordbruket.

KRETSLOPPET startar hos dig och mig. I hemmet, på arbetsplatsen eller på matstället. Rester från dagens fruktstund på dagis kan i fortsättningen bidra till att driva en lokalbuss, eller kanske en gul miljösoptbil.

Renovas nya förbehandlingsanläggning på Marieholm i Göteborg kör igång i december. Utsorterat matavfall och biologiskt avfall kommer att förädlas till råvara för biogas. Anläggningen har kapacitet att ta emot upp till 50 000 ton.

PROCESSEN går i korthet ut på att matavfallet först mals och spås med vatten och flytande livsmedel som exempelvis fruktjuice, krossad tomat och mejerivaror till en lämplig konsistens. Blandningen förs sedan till en separator där större fiber och andra rester skiljs från den återstående trögflytande massan, eller slurryn, som är själva råvaran för biogasframställningen.

– Det gäller att få till rätt blandning i första steget. Det är som att baka, det gäller att ha rätt känsla när man blandar ingredienserna, säger Peter Skruf, platschef på Marieholm.

Slurryn transporteras vidare till lämplig anläggning där den ska rötas till biogas, medan rester från rötningsprocessen kan användas som näring i exempelvis jordbruk.

ANVÄNDNINGEN AV

biogas är ett steg på vägen till det klimatneutrala samhället. Och alla kan bidra till framställningen genom att sortera ut sitt matavfall.

– Jag ser verkligen fram mot invigningen av vår anläggning, säger Peter Skruf. <<

TEXT JÖRGEN TIGER
ILLUSTRATION LINA NYHOLM

BIOGAS

10 kilo avfall ger 0,7–0,8 normal kubikmeter biogas som kan användas för att köra en biogasanpassad personbil cirka 15 kilometer.

Hisnande utsikt. Avfallsbunkern på Sävenäs avfallskraftvärmeverk gör intryck på flera plan.

Värdefull inblick i avfallets resa

”Kunskap kan försätta sopberg”, står det i hissen upp till Renovas Miljöcenter, där Miljöakademien huserar. Sorterat var med när personal från Lundby Stadsdelsförvaltning hade utbildning på Sävenäs.

TEXT JÖRGEN TIGER
FOTO LARS ARDARVE

UTSIKTEN ÖVER bunkern på Sävenäs avfallskraftvärmeverk ger ett handfast perspektiv på förmiddagens introduktion och diskussioner i hörsalen. Utanför glasrutorna, nedanför fötterna, breder avfallskraftvärmeverkets stora bunker ut sig, 25 meter

djupt och 100 meter långt. Stilla betraktar gruppen det enorma utrymmet tills de väcks ur sina tankar av den stora gripklon som föder pannorna med avfall.

–En full skopa är åtta kubikmeter, det motsvarar ungefär 16 000 kWh, eller

uppvärmningsbehovet för en normalstor villa, säger Hans Henriksson, utbildningsansvarig för Miljöakademien.

AVFALLSKRAFTVÄRMEVERKET i Sävenäs förser göteborgarna med både el och fjärrvärme. Men för att tackla den ökan-

»En full skopa motsvarar uppvärmningsbehovet för en normalstor villa«

Miljöutbildning som gör skillnad. Hans Henriksson på Renova leder utbildningen för delar av Lundby Stadsdelsförvaltning.

de mängden avfall i samhället behövs mer materialåtervinning och återanvändning. Resten av avfallet bränns för energiåtervinning.

Tidigare under dagen har gruppen diskuterat allt från samhällsutveckling till resurs- och klimatfrågor samt Renovas roll i regionen. De har även haft övningar i hur deltagarna kan göra i sitt arbete för att bidra till en hållbar utveckling.

– Det har varit väldigt spännande. Det är roligt att se vad som händer med avfallet, säger Lisa Blomberg som arbetar som vaktmästare på Bräckeskolan.

Som miljöombud har hon bland annat blivit inspirerad av utbildningens form.

– Tänk om man kunde utveckla det här på något sätt på skolan. Eleverna skulle nog kunna lära sig mycket, säger hon.

»Tänk om man kunde utveckla det här på något sätt på skolan«

EFTER KURSEN ska alla ha grundläggande kunskaper för att själva vara med och påverka avfallsberget.

– Utbildningen har en bra

helhet. Jag har lärt mig saker jag har nytta av både på jobbet och privat, säger Mathias Rohdén, vaktmästare i resursteamet.

Lasse Larsson, enhetschef för Internservice på Lundby Stadsdelsförvaltning, berättar att personal även tidigare har varit med på Renovas utbildningar. Pedagogiken är bra med en blandning mellan gruppövningar och teori, menar han.

– Det är bra att visa på nyttan som kan utvinnas ur sopor, samtidigt som man betonar vikten av att sortera och minska den totala mängden. «

RENOVAS MILJÖAKADEMI

Runt 1 500 deltagare från företag och kommuner per år. Utbildningarna kan genomföras på Renovas Miljöcenter eller ute hos kunden. I grundutbudet finns tre olika steg men utbildningarna kan även anpassas efter kundens verksamhet. Ungefär var femte utbildning är specialanpassad.

LÄS MER PÅ:
www.renova.se/utbildning

Bättre öde för butikens matavfall

En god affär – för miljön och butiken. Avfall från Ica Kvantum Munkeback används till framställning av biogas. I november installerade Renova nya komprimatorer för det nya flödet.

TEXT JÖRGEN TIGER
FOTO LARS ARDARVE

–**DET ÄR HELT** i linje med verksamheten, säger Pelle Collins, Icahandlare. Det känns bra när det som måste slängas ändå kan utnyttjas till något bra, i det här fallet som råvara till biogas.

Miljöhänsyn är viktigt för Ica Kvantum Munkeback. Det märks i hyllorna där det finns gott om miljömärkta, ekologiska och lokalproducerade varor.

Men arbetet sträcker sig längre än så. Butiken är Svanenmärkt sedan 2004 vilket innebär att hänsyn till miljön ska genomsyra hela verksamheten – från transporter av varor till energisparprogram och information till kunder.

–Vi jobbar ständigt med

dessa frågor. Framför allt handlar det om att leva upp till kraven från våra kunder, men vi måste också visa att vi lever upp till kraven för miljömärkningen, säger Pelle Collins.

UNDERSÖKNINGAR visar att butiken har en hög andel ”gröna” kunder som väljer produkter som är bra miljöval, kravmärkt eller ekologiskt. Detta märks inte minst i avdelningarna för frukt och grönsaker och lösviktsförsäljningen av ekologiskt odlade gryn, ris och bönor.

–Många av våra kunder är väldigt kunniga. De är medvetna och väljer gärna alternativ som är bra för miljön eller hälsan. Jag tror till viss del att det har samband med att vi är en butik som ligger centralt placerad i en storstad.

KARIN NYBERG är miljö- och hälsoansvarig på Ica Kvantum Munkeback. Hon arbetar bland annat med att följa

Pelle Collins, Ica Kvantum Munkeback

»**Framförallt handlar det om att leva upp till kraven från våra kunder**«

upp butikens Svanenmärkning.

–Vi går igenom alla kriterier för märkningen regelbundet i butiken. Sedan blir vi kontrollerade av Svanen att vi uppfyller kraven med märkningen, säger hon.

Butiken är indelad i olika områden och varje avdelning måste uppfylla kraven på samtliga för att bli godkänd, förklarar hon.

Blivande biogas Ulf Persson, ansvarig för egenkontroll, är nöjd med den nya möjligheten att sortera ut avfall till Renovas förbehandlingsanläggning för biogasframställning.

ICA MUNKEBÄCK

Butiksyta: 1 980 kvadratmeter kundyta

Anställda: 125

Omsättning: 325 miljoner kronor, netto exklusive moms (beräknad 2011)

VÅRA KUNDER

»Den nya tjänsten kombinerar nytta för miljön med ekonomisk nytta«

Henrik Lundqvist

–Vi kontrollerar även att det inte finns några gifter i till exempel plasten i leksaker, säger hon.

EN EFFEKTIV och miljösamt avfallshantering är en viktig del av butikens miljöarbete. Samarbetet med Renova är helt nytt, sedan 1 november. –Vi kommer ha ett aktivt samarbete, där vi arbetar med uppföljningar och ständiga förbättringar. Jag upplever Renova som en intresserad och seriös partner, säger Pelle Collins.

Den nya tjänsten, utsortering av livsmedel i förpackning, är ett exempel, menar han.

–Nu har vi en bra lösning samtidigt som kostnaderna för hanteringen av brännbart avfall går ned.

Henrik Lundqvist, säljare på Renova, berättar att beräkningar visar att 70–80 procent av det som tidigare gick till brännbart avfall kan sorteras ut i den nya fraktionen som sedan går till biogasframställning.

–Vi märker ett stort intresse från livsmedelsbranschen. Den nya tjänsten kombinerar nytta för miljön med ekonomisk nytta. «

Ekologisk lösvikt. Karin Nyberg är bland annat ansvarig för butikens utbud av miljömärkta och ekologiska varor. "En begynnande trend är att det finns fler specialprodukter med miljömärkning som exempelvis krävmärkt proteinpulver för träning", säger hon.

SVANEN

Svanen är Nordens officiella miljömärkning och granskar varors och tjänsters miljöpåverkan under hela livscykeln, från råvara till avfall eller återvinning. Svanen ställer hårda klimat- och miljökrav men också krav på funktion och kvalitet.

LÄS MER PÅ: WWW.RENOVA.SE

»Snälla tomten ge mig energi«

Det börjar bli bråttom att få fram förnybara bränslen

Lars Mårtensson
Miljöchef, Volvo Lastvagnar

Lars Mårtenssons önskelista till politikerna är att skynda på utvecklingen mot energieffektiva transporter.

Det är höst och många känner sig säkert lite trötta och saknar energi. För egen del har det varit en höst full med energi och även tid för reflektion. Minns du figurerna Spara och Slösa? Vi människor har länge varit slösa det vill säga tagit billig energi och använt det frikostigt för att bygga vårt välstånd. Det vi missade var spara. Vi är därför i en situation med allt mindre lätt-tillgänglig energi och därmed också dyrare energi. Samtidigt är vi nu 7 miljarder människor och fler blir vi, så vår aptit på energi kommer inte att minska i framtiden.

Det skulle vara lätt att tappa sin egen energi i höstmörkret när man reflekterar över situationen vi befinner oss i. Eller konstatera att vi är väl förberedda med den teknik och kunskap vi har. Det finns olika beräkningar som visar att vi redan med dagens teknik kan komma väldigt långt, både när det gäller att minska beroendet av fossila bränslen och vår klimatpåverkan.

Volvo Lastvagnar har under lång tid arbetat med fokus på energieffektiva lösningar det vill säga sluta slösa. Men vi har också varit tidigt ute med lösningar för alternativa bränslen. Inom båda dessa områden kan jag tacksamt konstatera att Renova som en av våra kunder och partners under många år varit pådrivande till utvecklingen med önskemål och viljan att testa nya lösningar. Ett exempel är Volvos FE Hybridlastbil som testats och delvis utvecklats av Renova. Ett annat är metandieseltkniken.

Jag får erkänna att jag känner mig väldigt stolt över det vi kan erbjuda i dag och vad vi arbetar med inför framtiden. Jag kan också konstatera att trots att det händer mycket så går det långsamt.

Gas kommer att vara ett väldigt viktigt fordonsbränsle för tunga transporter i framtiden. Vi har en unik lösning som kombinerar

VOLVO LASTVAGNAR

Under år 2010 levererades över 75 000 Volvo-lastbilar världen över. Miljö är ett av Volvos tre kärnvärden, företaget är ledande inom hybridteknik och alternativa bränslen för tunga fordon.

energieffektivitet med gasanvändning, det vill säga vår metandieseltknologi. Men det räcker inte med lastbilar. Vi behöver produktion av biogas, gärna från avfallsprodukter, samt distribution och kunder som vill vara med att bygga framtidens energisamhälle.

Min önskan till tomten eller egentligen våra politiker och kunder, är att skynda er. Vi måste satsa på energieffektiva transporter och framtidens förnybara bränslen. Sätt långsiktiga mål och låt oss gemensamt skynda oss dit! «

Namn: Peter Skruf

Gör på Renova: Platsansvarig Marieholms förbehandlingsanläggning samt Kläpps kretsloppsanläggning

Det bästa med mitt jobb: Stämningen på Renova. Trevligt gäng att jobba med

Gör på fritiden: Umgås med familjen. Vistas vid havet, seglar och fiskar. Tar hand om huset. Jag gillar att resa också.

 peter.skruf@renova.se

FÖRBEHANDLING

Biogas och renare jord

Råvara för drivmedel. Näringsrik jord. Peter Skruf är agronomen som omvandlar avfall till gröna resurser.

– **JAG GILLAR** biologisk behandling, när man kan ta hand om avfall med naturliga processer.

Just nu ligger stort fokus på den nya förbehandlingsanläggningen av rötbart avfall på Marieholm. Anläggningen ska omvandla göteborgarnas gamla tomater och äppelskruttar till råvara för biogas.

– Vi börjar med provdriften i december. Det ska bli spännande. När anläggningen är igång för fullt räknar vi med att ta hand om 350–400 ton avfall i veckan. Efter förädling ger ett ton avfall runt 75–80 kubikmeter biogas vilket nästan motsvarar 90 liter bensin.

Samtidigt vill Peter slå ett slag för Renovas komposteringsmetoder. Trädgårdsavfall kommer även i fortsättningen att förvandlas till näringsrik växtjord på Marieholm.

Men en annan form av kompostering sker på Kläpps kretsloppsanläggning utanför Stenungsund. Oljeförorenad jord, främst från gamla bensinstationer, renas fullt ut genom kompostering i olika steg.

– Jorden blir så ren att den håller klassen KM, känslig markanvändning, vilket innebär att den inte begränsar valet av användning.

TEXT JÖRGEN TIGER
FOTO LARS ARDARVE